

## **TƏCHİZAT ZƏNCİRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ VƏ ÜSTÜNLÜKLƏRİ**

Təchizat zənciri rəhbərliyi və ya təchizat zəncirinin idarə edilməsi mal və xidmətlərin xammaldan istehlakçılara satılan məhsullara çevrilməsinin idarə edilməsidir. Buraya mal istehsalında istifadə olunan materialların köçürülməsi və saxlanması, hazır məhsulların satılana qədər saxlanması və satılan məhsulların hara getdiyini izləmək, bu məlumatları gələcək satışları idarə etmək üçün istifadə etmək daxildir.

Təchizat zəncirinin özündə malların hazırlanması üçün xammal tədarükündən tutmuş son məhsulun istehlakçıya çatdırılmasına qədər hər şey var.

Təchizat zəncirinin idarə edilməsi prosesi, logistika, satın alma və informasiya texnologiyaları da daxil olmaqla, iş əməliyyatlarının hər tərəfini əhatə edir. Materialları, maliyyəni, tədarükçüləri, istehsal müəssisələrini, topdan satıcıları, pərakəndə satıcıları və istehlakçıları problemsiz bir sistemdə birləşdirir. Təchizat zənciri idarəetmə sisteminin qurulması böyük məsuliyyət tələb edir. Təchizat zənciri rəhbərliyi zəncirin hər hissəsini və əlaqədar prosesləri asanlaşdırmağa çalışır. Bunu etməklə mənfəət artırılır və məhsulun çatışmazlıqları minimuma endirilir. Təchizat zəncirinin idarə edilməsi niyə vacibdir? Bir işin uğuru, təchizat zəncirinin səmərəliliyi ilə bağlıdır. Yaxşı idarə olunan bir təchizat zəncirinə sahib olan bir müəssisə, bu zəncirlə əlaqəli bütün əməliyyat xərclərini əhəmiyyətli dərəcədə azalda bilər və bu da daha çox mənfəət əldə etməyə kömək edir. Təchizat zəncirinin idarə edilməsi necə işləyir?

Təchizat zənciri rəhbərliyi istehsal, satış və satın alma dövrləri boyunca birlikdə hərəkət edərkən satınalma, təchizatçılar, istehsal müəssisələri, pərakəndə satıcılar, distribyutorlar və müştəriləri əlaqələndirərək işləyir. Tədarük zənciri aktiv idarəetmə tələb edir, çünki ətraf mühit şərtləri və işin nəzarəti xaricində olan bir çox amillər təsir edir. Bir şirkət bu amillərdən ətraflı şəkildə xəbərdar olduqda, bunları daha effektiv şəkildə idarə edə bilər. Effektiv Təchizat zəncirinin idarə edilməsi ilə istehsal, paylaşma, satış və satıcı ciddi şəkildə idarə olunur. Təchizat zəncirinin idarə edilməsi hər addımda xərcləri idarə etmək və malları istehlakçılara mümkün qədər tez çatdırmaq deməkdir. Satışa çıxarılan hər bir məhsulun tədarük zəncirindəki müxtəlif iştirakçılara görə mövcud olduğunu düşünür. Təchizat zənciri meneceri, zəncirin beş vacib komponentindən məsul olan təlim keçmiş bir mütəxəssisdir.

Təchizat zəncirinin idarə edilməsinin üstünlükləri nədir? Təchizat zəncirinin idarə edilməsi səmərəli şəkildə həyata keçirildikdə, məhsulu müştərilərə daha sürətli çatdıraraq bir şirkətin rəqabət üstünlüyü qazanmasına kömək edir. Təchizat zəncirinin idarə edilməsi şirkətdən qiymətləri aşağı salmasını tələb etmədən bunu həyata keçirməsinin bir neçə yolu təchizat zəncirinin idarə edilməsi, alış və istehsal xərclərini azaldaraq işləmək maliyyəsini azaldır. Məsələn, bir mağazanız varsa və birbaşa fermerdən pomidor alırsınızsa, üçüncü bir şəxsin sizin üçün bu məhsulu alması xərcini aradan qaldırarsınız. Birbaşa mənbədən satın almaq daha yaxşı qiymətlərlə olur və məhsulları daha sürətli və səmərəli satmaq üçün rəflərinizə gətirir. Təchizat zəncirinin idarə edilməsi iş üçün strateji planı dəstəkləyir və qlobal miqyasda da gələcək böyüməni dəstəkləyir.

təkləyən infrastrukturun qurulmasına kömək edir. Mağaza sahibi olaraq, işinizin başlanğıcında fermerlərlə strateji ortaqlıqlar qurarsanız, fermerlər sizin kimi böyüdükə işlərini inkişaf etdirə bilərlər. İş böyüdükə bu ortaqlıqları daha da genişləndirə bilərsiniz. Təchizat zəncirinin idarə edilməsi iş təklifini bazar tələbi ilə tarazlaşdırmağa kömək edir.

### **İstifadə olunmuş ədəbiyyat:**

1. Cristopher, Martin. Logistics and Supply Chain Management: Strategies for Reducing Cost and Improving Service, 2. ed. Essex: Pearson Education Ltd., 1998.
2. Cross, Nigel. Engineering Design Methods: Strategies for Product Design, 3. Edition, New York, 2000.
3. <http://www.igualifyuk.com/library/business-management-section/the-eight-components-of-supply-chain-management/>
4. <https://www.supplychaindive.com/news/supply-and-demand-still-rule-supply-chains/516042/>
5. Logistika (dərslük) Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi.